

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การบัญญัติให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการนับเป็นการปฏิรูปการศึกษาครั้งสำคัญของประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับ เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งหวังยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐาน และจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพ โดยได้บัญญัติให้มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยตรง การจัดองค์กรที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายมหาชนที่จัดบริการสาธารณะย่อม จะมีอิสระในการบริหารทั้งด้านทรัพยากรบุคคล และอำนาจหน้าที่ในกรอบที่กฎหมายให้อำนาจไว้ ซึ่งการมีกฎหมายกำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะทำให้สถานศึกษา มีอิสระ มีความเข้มแข็งในการบริหารเพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างคล่องตัว รวดเร็วและสอดคล้อง กับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติโดยรวม และการที่จะ บริหารสถานศึกษาที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายดังกล่าว มีแนวทางหรือ เงื่อนไขที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรคำนึงถึงหลายประการ คือ 1) การเก็บรวบรวมและจัดระบบ ข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน 2) การวางแผนและดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ 3) การศึกษา กฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง 4) การบริหารและการตัดสินใจโดยของค์คณะบุคคล 5) การจัดระบบบัญชีให้ครบถ้วน ถูกต้อง ซึ่งเงื่อนไขทั้ง 5 ประการดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหาร จะต้องมีการหรือจัดให้มีขึ้น เพื่อให้การบริหารและการตัดสินใจของตนมีประสิทธิภาพและบรรลุผล ตามเจตนารมณ์ของการกำหนดให้ สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลอย่างเต็มที่ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : ก-ข)

การปฏิรูปการศึกษาเป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาไปสู่สิ่งที่ดีขึ้นอย่าง ต่อเนื่อง เพื่อให้ได้คนไทยที่มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งเป็นคนเก่ง คนดี และ มีความสุข การพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ได้รับการ สนับสนุนส่งเสริมด้วยระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ คือต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เต็ม ศักยภาพ ลดขั้นตอนการบริหาร มีบุคลากรมืออาชีพ บริหารงบประมาณด้วยความโปร่งใสและ

ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 74) ซึ่งในการบริหารงานขององค์กรเพื่อใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุดตามหลักการและจุดหมายของปฏิรูปการศึกษาดังกล่าวนั้นจำเป็นต้องมีการตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูลและสารสนเทศในการวางแผน การปฏิบัติงาน และการควบคุม เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของงานนั้น (ชัยวัฒน์ บุญศิริวนนท์. 2532 : 5)

ในโลกแห่งยุคสังคมนวัตกรรมนี้ ผู้ที่สามารถรับและส่งข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็วย่อมเป็นผู้ที่ได้เปรียบบุคคลอื่นในเรื่องของการดำเนินชีวิตทั่วไปในทุกสาขาอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นกิจการต่าง ๆ ทั้งของภาครัฐหรือเอกชน หากมีข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องทันสมัยอยู่เสมอจะเป็นบุคคลหรือหน่วยงานที่จะบริหารงานไปสู่ความสำเร็จ มีประสิทธิภาพแห่งกิจการทั้งปวง การบริหารงานในหน่วยงานหรือองค์กรใด ๆ ผู้บริหารจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการบริหารที่เป็นระบบเพื่อใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดอย่างเหมาะสมให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ในกระบวนการทางการบริหาร ซึ่งทรัพยากรทางการบริหารประกอบด้วย 4 ประการ ได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ หรือที่เรียกว่า 4 M'S (Man, Money, Material, Management) แต่ในโลกแห่งการสื่อสาร ข่าวสารสารสนเทศอันกว้างไกล ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาจำเป็นต้องรู้จักการนำระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีสมัยใหม่ เข้ามาเป็นทรัพยากรในกระบวนการบริหารและการจัดการทางการศึกษาด้วย (ไพโรจน์ คชชา. 2538 ข : บทนำ)

ในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุผลนั้นสถานศึกษาจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายในอนาคตให้ชัดเจน ที่สำคัญคือ เป้าหมายที่เป็นคุณภาพของนักเรียนที่คาดหวังว่าจะอยู่อย่างมีความสุขในสังคม เป็นคนที่มีคุณภาพและมีความรับผิดชอบต่อสังคม สถานศึกษาจะต้องมีภาพงานที่ชัดเจนที่จะประกันได้ว่าเมื่อปฏิบัติงานเสร็จแล้วจะเกิดผลที่คาดหวังไว้ องค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้สถานศึกษากำหนดเป้าหมายในอนาคตและสร้างภาพงานที่ชัดเจนนั้น สถานศึกษาต้องมีระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2537 : คำนำ) สถานศึกษาถือได้ว่าเป็นแหล่งปฐมภูมิหรือแหล่งต้นตอข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษาของหน่วยงานทุกระดับที่จะต้องนำข้อมูลจากสถานศึกษาไปใช้เพื่อการบริหาร หรือการปฏิบัติงานในการจัดการศึกษาหากสถานศึกษาซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลดังกล่าวไม่ได้จัดเก็บข้อมูลไว้อย่างเป็นระบบ ประสิทธิภาพของการใช้ข้อมูลของสถานศึกษาเองก็ย่อมลดน้อยลงไป อีกทั้งยังมีผลกระทบกับหน่วยงาน ทั้งระดับเหนือและหน่วยงานเกี่ยวข้องที่นำข้อมูลไปใช้ เนื่องจากการได้ข้อมูลที่ 'ไม่ถูกต้อง' ไม่ทันกับเหตุการณ์และเพียงพอต่อการใช้ ส่งผลให้การบริหารและการปฏิบัติของหน่วยงานเหล่านี้ลดประสิทธิภาพลงไป

ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้จัดแบ่งงานเป็น 4 งาน คือ 1) การบริหารวิชาการ ซึ่งถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการจัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพนักเรียนชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ 2) การบริหารงบประมาณ ที่ยึดหลักการบริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาส่งผลให้เกิดคุณภาพดีต่อผู้เรียน 3) การบริหารงานบุคคล เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้ได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถมีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) การบริหารทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระบบบริหารองค์กร ให้บริการในการบริหารงานอื่น ๆ ให้บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 64) การบริหารจัดการสถานศึกษาตามขอบข่ายและภารกิจทั้ง 4 งานจะบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพได้นั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา และการปฏิบัติงานจะต้องได้รับความร่วมมือด้วยดี บุคลากรจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบอย่างชัดเจนและปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างเต็มศักยภาพ

การบริหารงานทั้ง 4 งานของสถานศึกษาจะเป็นไปด้วยดี และมีประสิทธิภาพ จะต้องอาศัยกระบวนการในการบริหารอย่างน้อย 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของสถานศึกษา การวางแผนดำเนินงาน การดำเนินการตามแผน และการประเมินผล ซึ่งในกระบวนการทุกขั้นตอนผู้บริหารจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลและสารสนเทศมาใช้ประกอบการดำเนินงานเสมอ เพราะข้อมูลสารสนเทศเป็นสิ่งช่วยในการพิจารณาประกอบการตัดสินใจได้ถูกต้อง ตรงประเด็น ซึ่งการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษานั้น ได้มีการกำหนดขั้นตอนที่เป็นหลักการและแนวปฏิบัติไว้ 6 ขั้นตอน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำข้อมูลไปใช้

ปัจจุบันระบบข้อมูลสารสนเทศมีความสำคัญต่อชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก ทั้งในด้านการดำรงชีวิตประจำวัน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง การบริหาร โดยเฉพาะการบริหารงานขององค์กร ไม่ว่าในยุคใดจำเป็นต้องมีการตัดสินใจเพื่อใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ดังนั้นข้อมูลสารสนเทศจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

ต่อการตัดสินใจในการวางแผนปฏิบัติงานและการดำเนินการตามแผนเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของงาน ดังนั้นข้อมูลสารสนเทศจึงมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าทรัพยากรมนุษย์ อุปกรณ์ ทุนดำเนินการ ยุทธวิธีในการดำเนินงาน การพัฒนาสารสนเทศให้เป็นระบบจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้องค์กรสามารถดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะนอกจากจะได้ใช้ในการวางแผน การควบคุมการทำงาน และประกอบการตัดสินใจอย่างถูกต้องแล้ว ยังนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางความคิดและการสร้างทางเลือกใหม่ ๆ การมีระบบสารสนเทศที่ดีทำให้สามารถเป็นผู้นำในการดำเนินงานต่าง ๆ ได้อีกด้วย (กรมวิชาการ. 2539 : 6) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันทำให้เกิดการแข่งขันกันอย่างมาก การมีระบบสารสนเทศที่ดีจะช่วยให้เกิดการได้เปรียบในการแข่งขัน ทำให้สามารถเป็นผู้นำในการดำเนินงานต่าง ๆ ได้ ดังนั้นทุกหน่วยงานจำเป็นต้องสร้าง จัดและพัฒนาระบบสารสนเทศขึ้น ซึ่งข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพจะต้องมีความเที่ยงตรง เรียกใช้ได้สะดวก รวดเร็ว ทันต่อเวลา นำไปใช้ประโยชน์ได้ตรงกับความต้องการ และสามารถเชื่อมโยงใช้สารสนเทศได้ทั้งภายในและภายนอกองค์กร การจัดระบบสารสนเทศที่ดีจะช่วยให้การบริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้บริหารมีความรู้ที่ถูกต้อง ทันสมัย ตรงกับวัตถุประสงค์ และเรียกใช้ได้สะดวก (ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย. 2545 : 61)

การจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษา นอกจากจะใช้ในการบริหารสถานศึกษาแล้วยังใช้เป็นข้อมูลของหน่วยงานทางการศึกษาในระดับสูงด้วย ได้แก่ กลุ่มโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งหน่วยงานดังกล่าวจะนำข้อมูลมาจากสถานศึกษาต่าง ๆ ในสังกัด ไปเป็นข้อมูลในการบริหารในด้านการวางแผนการกำหนดนโยบาย การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดความเสมอภาค (สมชาติ พิศณุ. 2542 : 4) จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องมีการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศให้เป็นระบบระเบียบ สามารถจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศได้เพียงพอ มีความเชื่อถือได้ ทันต่อความต้องการในระบบโรงเรียน และเป็นพื้นฐานที่จะประสานเครือข่ายเดียวกันกับความต้องการของหน่วยงานในระดับที่สูงขึ้น

คุณสมบัติของข้อมูลและสารสนเทศนับว่ามีส่วนสำคัญในการนำไปใช้เป็นอย่างยิ่ง เพราะการนำข้อมูลและสารสนเทศที่ไม่ถูกต้อง ไม่เป็นปัจจุบัน มาใช้ในการตัดสินใจหรือการบริหารงาน นอกจากจะไม่มีประโยชน์แล้วยังทำให้เกิดผลเสียหายต่อองค์กรหรือผู้นำไปใช้อีกด้วย ซึ่งคุณสมบัติของสารสนเทศที่ดีสำหรับใช้ประกอบการดำเนินการวางแผนและการบริหาร

ควรมีคุณสมบัติสำคัญ 3 ประการ คือ ทันต่อเวลา (Timeliness) ตรงต่อความต้องการ (Relevant) และมีความถูกต้อง (Accurate) (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 10)

จากการศึกษาเกี่ยวกับระบบข้อมูลและสารสนเทศในสถานศึกษา และการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาศลพิษ เขต 2 พบว่า สถานศึกษาส่วนมากขาดข้อมูลสารสนเทศที่ดีและมีความถูกต้องเป็น ปัจจุบัน หรือทันต่อเหตุการณ์ ไม่สามารถจัดหาข้อมูลและสารสนเทศได้เพียงพอต่อความต้องการใช้เพื่อการบริหารและการปฏิบัติงาน ขาดระบบการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศที่มี ประสิทธิภาพ ข้อมูลที่ได้ มีความล่าช้าไม่ทันสมัย เพราะไม่มีการจัดเตรียมไว้ล่วงหน้า ข้อมูล และสารสนเทศไม่ตรงกับความเป็นจริง มีความซ้ำซ้อน และข้อมูลที่ได้ในแต่ละครั้งไม่ตรงกัน ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรง ขาดเครื่องมือ อุปกรณ์ และสถานที่ในการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศที่เป็นระบบ ซึ่งปัญหาดังกล่าวสอดคล้อง กับการศึกษาวิจัยของ สุริศักดิ์ มงคลชู (2544 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ ในโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยสถานศึกษาต้องการใช้ เครื่องคอมพิวเตอร์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญรับผิดชอบ งานสารสนเทศโดยตรง ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องควรนำข้อมูลไปใช้อย่างจริงจัง และจากการ ศึกษาวิจัยของ เกรียงไกร จันทโรทัย (2542 : บทคัดย่อ) เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบ สารสนเทศ พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบสารสนเทศ ด้านบุคลากร ส่วนใหญ่มีความรู้ใน การดำเนินงานระบบสารสนเทศ โดยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีความชำนาญในการใช้ เครื่องคอมพิวเตอร์ในระดับปานกลาง ด้านงบประมาณ หน่วยงานส่วนใหญ่ได้รับงบประมาณ สนับสนุนการพัฒนาาระบบสารสนเทศจากรัฐแต่ยังไม่เพียงพอ ด้านทรัพยากร พบว่า สถานที่ ที่จัดให้เป็นศูนย์ข้อมูลสารสนเทศยังไม่เหมาะสม วัสดุ อุปกรณ์ไม่เพียงพอ และมีปัญหาการ ดำเนินงานระบบสารสนเทศในทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

จากสภาพปัญหาในการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศในสถานศึกษา ดังกล่าว ส่งผลให้ข้อมูลสารสนเทศที่เก็บรวบรวมไว้และนำมาใช้ในสถานศึกษาขาดคุณสมบัติ ที่ดี ในการวางแผนและการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความตระหนัก และสนใจที่จะศึกษาคุณสมบัติของสารสนเทศที่ดีในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาใน ระดับช่วงชั้นที่ 1 – 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาศลพิษ เขต 2 เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทาง ในการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศ รวมทั้งใช้ใน ประกอบการวางแผนและการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบของคุณสมบัติสารสนเทศที่ดีสำหรับการดำเนินการวางแผนและการบริหารตามกระบวนการบริหารและการจัดระบบสารสนเทศทางการศึกษา 3 ด้าน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 10) ดังนี้

1. ทันต่อเวลา (Timeliness)
2. ตรงกับความต้องการ (Relevant)
3. มีความถูกต้อง (Accurate)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับคุณสมบัติของสารสนเทศที่ดีในสถานศึกษา ที่จัดการศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับคุณสมบัติของสารสนเทศที่ดี ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิด โดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับคุณสมบัติของสารสนเทศที่ดีในสถานศึกษา ที่จัดการศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ใน 3 ด้าน คือ ด้านทันต่อเวลา ด้านตรงต่อความต้องการ และด้านมีความถูกต้อง

สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อคุณสมบัติของสารสนเทศที่ดีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาคุณสมบัติของสารสนเทศที่ดีในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2547 โดยมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 178 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 178 คน ครูผู้สอนที่รับผิดชอบระบบข้อมูลและสารสนเทศ จาก 178 โรงเรียน ๆ ละ 1 คน จำนวน 178 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 356 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 120 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 120 คน ครูผู้สอนที่รับผิดชอบระบบข้อมูลและสารสนเทศในสถานศึกษา จำนวน 120 คน รวมทั้งสิ้น 240 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportion Stratified Random Sampling) และกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรที่ทราบจำนวนประชากร (บุญชม ศรีสะอาด. 2546 : 39)

2. ตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

2.1.2 ครูผู้สอนที่รับผิดชอบระบบข้อมูลและสารสนเทศในสถานศึกษา

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อ

คุณสมบัติของสารสนเทศที่ดีในสถานศึกษา ใน 3 ด้าน คือ

2.2.1 ด้านทันต่อเวลา

2.2.2 ด้านตรงต่อความต้องการ

2.2.3 และด้านมีความถูกต้อง

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ข้อมูล (Data) หมายถึง ข้อเท็จจริงหรือตัวเลขที่ยังมิได้ผ่านการประมวลผลหรือการวิเคราะห์ให้อยู่ในรูปที่สามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจได้โดยตรง เช่น จำนวนนักเรียน จำนวนครู จำนวนห้องเรียน เป็นต้น

2. สารสนเทศ (Information) หมายถึง ข้อมูลต่าง ๆ ที่ผ่านการประมวลวิเคราะห์แล้วสามารถนำมาประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้ทันที เช่น อัตราครูต่อ นักเรียน อัตรานักเรียนต่อห้องเรียน จำนวนชั่วโมงสอนของครูต่อสัปดาห์ เป็นต้น

3. การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ หมายถึง กระบวนการจัดข้อมูลสารสนเทศ ให้เป็นไปตามขั้นตอน ประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำข้อมูลไปใช้

4. คุณสมบัติของสารสนเทศ หมายถึง คุณลักษณะต่าง ๆ ของข้อมูลและสารสนเทศ ที่มีผลต่อการนำมาใช้ในการดำเนินงานและจัดการสถานศึกษาครอบคลุม 4 งาน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ทั้งในด้านการวางแผน การตัดสินใจ และการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในองค์กร ซึ่งคุณสมบัติของสารสนเทศที่ดีสามารถสรุปได้ 3 ประการ คือ ทันต่อเวลา (Timeliness) ตรงต่อความต้องการ (Relevant) และมีความถูกต้อง (Accurate)

4.1 ทันต่อเวลา (Timeliness) หมายถึง สารสนเทศที่ได้รับทันต่อการใช้ประโยชน์ กล่าวคือ ต้องไม่ช้าจนไม่สามารถบอกถึงสภาพการณ์หรือแนวโน้มการเกิดเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งได้ แต่ไม่หมายความว่าต้องจัดทำรายงานทุกครั้งที่เก็บข้อมูลมาได้ ควรที่จะรวมข้อมูลเป็นงวด ๆ และทำรายงานประจำงวด ตามช่วงเวลาเหมาะสมของการจัดทำ และการรายงานสารสนเทศ

4.2 ตรงต่อความต้องการ (Relevant) หมายถึง สารสนเทศที่ดีต้องตรงตามวัตถุประสงค์ของงาน สื่อความหมายได้ชัดเจน ตรงกับสภาพความเป็นจริง มีความครบถ้วน สมบูรณ์ สามารถนำมาใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานและการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 มีความถูกต้อง (Accurate) หมายถึง คุณสมบัติของสารสนเทศที่ตรงกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง มีความน่าเชื่อถือ ชัดเจน ถูกต้อง ละเอียดย แม่นยำ กะทัดรัด ไม่มีความลำเอียง ซ้ำซ้อน ผ่านกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการ และเครื่องมือที่ถูกต้องได้มาตรฐานและได้มาจากแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ

5. สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

6. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

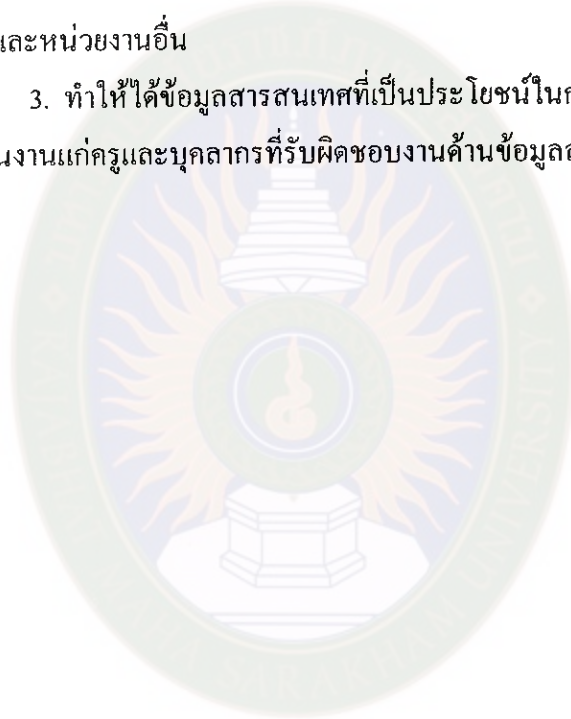
7. ครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้สอนที่รับผิดชอบการดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศ ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาคูณสมบัติที่ดีของสารสนเทศในสถานศึกษา ที่จัดการศึกษาในระดับ
ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 คาดว่าจะได้รับประโยชน์
ดังต่อไปนี้

1. เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับ
คูณสมบัติที่ดีของสารสนเทศในสถานศึกษา
2. เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการและการพัฒนาข้อมูลสารสนเทศ
ในสถานศึกษา และหน่วยงานอื่น
3. ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการจัดอบรมให้ความรู้
ในด้านการดำเนินงานแก่ครูและบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านข้อมูลสารสนเทศในสถานศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY